

BESZÁMOLÓ A MAGYARORSZÁGI HORVÁTOK SZÖVETSÉGE

2013. ÉVI MUNKÁJÁRÓL

BEVEZETÉS

Az elmúlt időszak folyamán a magyarországi nemzetiségek szempontjából legfontosabb eseménynek tekinthető, az alaptörvény és a nemzetiségek jogairól szóló sarkalatos jogszabályok elfogadása, amely érinti a nemzetiségi nyelv oktatását, a kulturális értékek ápolását és fenntartását, a nemzetiségek identitásának erősítését, a választójogot, a nemzetiségi önkormányzatok és szervezetek támogatásának módosítását, illetve a média működését.

Az Országgyűlés 2013. november 19-i ülésén nagy többséggel elfogadta a kormány által elkészített a Magyarországon élő nemzetiségek helyzetéről szóló beszámolót, amely a fent említett területeket foglalja magába.

A kormányoldal reményei szerint a jogszabályok változásai kedvezően befolyásolják a hazai nemzetiségek önazonosságának szabad vállalását és megőrzését, államalkotó mivoltát.

Ugyanakkor nagyobb hatással lesznek a szomszédos országokkal való kétoldalú kapcsolatok további alakítására, melynek alappillérei továbbra is a kisebbségi vegyes bizottságok maradnak.

A beszámoló jó példaként említi a legutóbbi népszámlálási adatokat, melyek szerint több állampolgár vállalta nemzetiségi identitását, mint korábban, ami a kedvezőbb társadalmi légkörnek is köszönhető. Felidézi, hogy 2014-től már a kisebbségek is küldhetnek képviselőt vagy szószólót az országgyűlésbe. Pozitív változást sugall a jövő évi költségvetésről szóló tervezet is, mely alapján valamennyivel nőni fog a nemzetiségek anyagi támogatottsága.

A magyarországi horvátokról szólva kiemeli, hogy a 2011 évi népszámlálási adatok szerint 23.561 fő tekintette magát horvát nemzetiségűnek, /2001-es 14.345 főhöz képest növekedés/ és 13.716 fő nevezte meg anyanyelvének a horvát nyelvet /2001-es 14.345 főhöz képest visszaesés/.

A beszámolási időszakban a horvátok által lakott településeken – a 2010. október 3-án megtartott kisebbségi önkormányzati választások eredményeként – összesen 127 települési kisebbségi önkormányzat működött a horvátok által lakott hat megyében.

A továbbiakban a beszámoló röviden megemlíti az Országos Horvát Önkormányzat költségvetési támogatását, a horvát média, a Pécsi Horvát Klub, intézményi hálózat fenntartásának körülményeit, a Croatica Kulturális, Információs Kiadói Nonprofit Kft. szerepét, a nemzetiségi önkormányzatok feladatarányos támogatását, illetve óvodától az egyetemig terjedő nemzetiségi horvát oktatási/nevelési program szerint működő intézményi hátteret.

A Magyarországi Horvátok Szövetségét a hat magyarországi régió horvát etnikai csoportjainak országos civilszervezeteként emeli ki, amely a központi költségvetés nemzetiségpolitikai támogatásra szolgáló fejezeti kezelésű előirányzatának civil szervezetek támogatására elkülönített pályázati keretből 2011-ben 3,2 millió, 2012-ben 3,5 millió, 2013-ban 3,0 millió támogatást kapott.

A horvátság kulturális életét a civil szervezetként működő regionális és helyi hagyományőrző együttesek, csoportok, közösségek munkája jelenti.

A Szövetség a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Emberi Jogi Munkacsoport a Nemzetiségi Ügyekért Felelős Tematikus Munkacsoport tagjaként szóban és írásban is elmondhatta a véleményét, javaslatot tehetett a kormány nemzetiségpolitikai stratégiájával kapcsolatosan, illetve összefoglaló anyagot készített a Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezmény ország jelentéséhez.

Horvátország Kormánya 2011 őszén törvényt hozott a Horvát Köztársaság és a Horvátországon kívül élő horvátok viszonyát illetően. /Zakon o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske/

E törvénynek megfelelően készítette el stratégiáját, /Strategija o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske/ amelyben megfogalmazta „vízióját”, „misszióját”, „céljait” és „feladatait” a Horvátországon kívül élő horvátok érdekeinek képviselője, identitásuk, kultúrájuk és anyanyelvük megőrzése, politikai státuszuk erősítése, anyagi megsegítése érdekében.

A kormány 2013 júniusában megalakította Szakértői Tanácsadó Testületét, / Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske/ amely munkájában a magyarországi horvátokat Hepp Mihály az Országos Horvát Önkormányzat elnöke és dr. Pairits Ferenc képviseli.

A Bevezetőben megfogalmazott rövid helyzetelemzés is bizonyítja, hogy a Magyarországi Horvátok Szövetségének nagyon komoly szerepet kell felvállalnia, egyrészt a 2014. évi választásokat illetően, másrészt saját arculatának, feladat –és küldetés körének megújítása terén.

Erre kötelezi az új hazai és az anyaországi jogháttér, illetve a Szövetség tagságának elvárásai.

A Magyarországi Horvátok Szövetsége /a továbbiakban Szövetség/ 2013. évi munkáját az Országos Elnökség által összeállított, a Közgyűlés által elfogadott, az Ellenőrző Bizottság által ellenőrzött Éves Munkaterv, illetve Éves Költségvetési Terv alapján végezte.

Tevékenységét az Alapszabályban lefektetett elvek és meghatározások szerint, hat egyenrangú régióban – Baranya, Bácska Dráva-mente, Gradistye, Budapest és Pest megye, Zala megye – folytatta.

2013. legfontosabb eseményei

Közgyűlés összehívása

A Szövetség éves Közgyűlését Baján rendezte meg, 2013. május 11-én.

Az Alapszabálynak megfelelően az Elnökség a Hrvatski glasnik május 2-i számában tette közzé a Közgyűléssel kapcsolatos dokumentumokat, ismertette a napirendi pontokat, illetve a horvát médián keresztül értesítette a tagságot, a helyszínről és az időpontról.

Hibának bizonyult, hogy a tagok külön írásbeli meghívót nem kaptak, így kevesen jelentek meg a helyszínen.

A jelenlévők elfogadták a 2012. évi beszámolót a végzett munkáról, a költségvetési beszámolót, a Felügyelő Bizottság beszámolóját, a közhasznúsági jelentést, illetve a 2013. évi munkatervet és pénzügyi tervet.

A Közgyűlés az Elnökség soraiba választotta Gulyás Lászlót a Mura-menti Egyesület elnökét. A tagság arra kötelezte az Elnökséget, hogy dolgozzon ki választási stratégiát a 2014 évi parlamenti és önkormányzati választásokkal kapcsolatosan.

Országos Gasztronómiai és Kulturális Horvát Nap

A Közgyűléssel egy időben, 2013. május 11-én lett megrendezve az első országos jellegű Gasztronómiai és Kulturális Horvát Nap Baján, a Petőfi sziget. A nyílt színpadon a helyi kultúrcsoportokon kívül fellépett a kökényi tánccsoport és egy svájci horvát amatőr táncegyüttes. A régiók itt mutathatták meg főzési tudományukat, tájegységük jellegzetes gasztronómiai jellemzőivel.

Az est folyamán, a helyi színházteremben, az ismert és népszerű énekes Miroslav Škoro adott koncertet teltház előtt.

A rendezvényt támogatta a Horvátország Határon Túli Hivatala, illetve Zágráb Város Főpolgármestere, Milan Bandić úr.

Országos Horvát Nap

Az idei Országos Horvát Nap 2013. november 16-án lett megtartva Baján, az országos Horvát Önkormányzat és a Szövetség közös rendezésben. A rendezvény fővédnökei a Horvát Köztársaság Elnöke Ivo Josipović, illetve Magyarország Köztársasági Elnöke Áder János voltak. A program szerint, a helyi Szent Antal templomban dr. Antun Škvorčević pozsegi érsek, illetve fra Ivan Holetić szabadkai szerzetes atya celebrálta a horvát nyelvi misét, majd a színházteremben folytatódott a műsor.

Az est első részében, a köszöntők után, a Szövetség, az Országos Horvát Önkormányzat, valamint Baranya, Somogy és Bács-Kiskun megye Megyei Horvát Önkormányzata elbúcsúztak Ljiljana Pancirov Főkonzul- Asszonytól, akinek év végén lejár az ötéves mandátuma Magyarországon.

Szokásokhoz híven, a Szövetség elnöke díjakat adott át az Elnökség által javasolt személyeknek, közösségeknek.

Az idén elismerést kapott:

- Zegnál Márk nyugalmazott pedagógus, Gara egykori tanácselnöke.
- Budapesti Horvát Általános Iskola Gimnázium és Diákotthon, amely az idén ünnepli önállósodásának 20-ik évfordulóját.
- Szentpéterfai Színhátszó Társulat.

Az est további részében, Slaven Vidaković rendezésében kulturális bemutatóra került sor, majd a Bácskai Kultúrpalotában, illetve a Duna Szálló éttermében folytatódott a több mint hatszáz vendég részvételével az Országos Horvát Nap.

A protokollt megtisztelte dr. Gordan Grlić Radan Horvátország Nagykövete, Ljiljana Pancirov Horvátország Főkonzulja, Zsigó Róbert Országgyűlési Képviselő, Baja Város Polgármestere, illetve Dubravka Severinac a Határon Túli Horvátok Hivatalának főtanácsnoka. A rendezvényt anyagilag támogatta Horvát Köztársaság Nagykövetsége, illetve Baja Város Önkormányzata. Hrvatski glasnik a nap tiszteletére külön lapot adott ki, amelyben bemutatta Bács-Kiskun megye horvátjainak kulturális értékeit, történelmi hátterét.

- **Nemzetiségi Gála**

A Nemzeti Művelődési Intézet szervezésében 2013. december 8-án, Budapesten megrendezésre került a hagyományos Nemzetiségi Gála, ahol díjátadásra is sor került.

Az Szövetség javaslatára az idei „Pro cultura minoritatum Hungariae” kitüntető díjat a fennállásának 25-ik évfordulóját ünneplő pécsi Tanac Táncegyüttes vehette át, a horvát nemzetiség részéről.

A Tanac részt vett a kulturális műsorban is.

- **Márkó nap**

A búzaszenteléssel egybekötött hagyományőrző programot 2013. április ..-án tartottuk meg Bajaszentistvánon. A horvát nyelvű szentmisét Polyák Imre hercegszántói plébános celebrálta, majd a Szent István téren felállított színpadon a Szentistváni Általános Iskola és a Templom utcai óvoda diákjai, illetve a Versendi Hagyományőrző Csoport tagjai léptek fel. A nap gasztronómiai verseny értékelésével, a díjak átadásával és táncházal végződött.

- **Karácsonyi koncert**

A nagy volumenű Karácsonyi Koncert 2013. december 19-én lett megrendezve a pécsi Kodály Központban. Miroslav Škoro, a népszerű horvát énekes műsorát az ország minden részéből Pécsre utazó népes közönség tekintette meg. Az est fővédnökei Hepp Mihály az Országos Horvát Önkormányzat és Páva Zsolt Pécs Város Polgármestere voltak.

- **Regionális jellegű programok**

Hagyományokhoz híven, a regionális szervezetek az év folyamán, a Szövetség szerény anyagi támogatása mellett rendezték meg hagyományőrző programjaikat.

Pénzforráshoz önállóan is jutottak, elsősorban sikeres pályázatok útján, illetve helyi és a megyei horvát önkormányzatokkal való összefogással.

A fontosság igénye nélkül e programok sorába tartozik:

- „Veliko prelo”, Vancaško prelo, - Baján
- Márkó nap - Bajaszentistvánon
- Karácsonyi Koncert - Pécsset
- Horvát Kultúra Hete – Budapesten
- „Ruhamosás a Dunán” – Mohácson
- Horvát kórusok találkozója – Versenden
- Mihovil Nakić Horvátos tanulmányi verseny – Kópházán
- Gyermek énektalálkozója- Sellyén
- Horvát kultúrest – Barcson
- Horvát Borászok versenye – Pécs
- Mura-menti Horvátok Egyesületének közgyűlése –Tótszentmárton
- Horvát Nyelvi Napok – Tótszerdahelyen
- Horvát Labdarúgó Torna – Kozármislény
- Dékity Márk 75. születésnap író-olvasó találkozó – Budapest
- dr. Mándity Mihály 85. születésnap író-olvasó találkozó – Csávoly
- Ivan Petreš halálának 75. évfordulója – Csávoly
- Ivan Antunović püspök emléknepje – Kalocsa

- Európai kapcsolatok napja – Vízvár
- Halfőző fesztivál –Baja
- Horvát nyelvet tanuló diákok találkozója - Bátya

A Szövetség személyi feltételei

A Kongresszuson elfogadott új Alapszabály szerint a tervező, szervező, lebonyolító operatív munkát a hét tagú **Elnökség** végzi.

Az Elnökség összetétele:

• Osztrogonác József	-	elnök
• Barics Arnold	-	elnökhelyettes
• Gugán János	-	Baranya megye regionális elnöke
• Markovics Józsefné	-	Bács-kiskun megye regionális elnöke
• Szolga József	-	Dráva-mente elnöke
• Paukovitsné Horváth Edit	-	Gradistye régió elnöke
• Ispánovity Éva	-	Pest megye, Budapest elnöke
• Gulyás László	-	Zala megyei regionális elnök

Az Elnökség az év folyamán négyszer ülésezett. Jó hagyományokat követve, az értekezleteket minden alkalommal más-más régióban tartotta.

A 2013 február 22-én Baján megtartott ülésen megtárgyalta és értékelte a 2012 évi beszámolókat, a 2013 évi munkatervet. Az értekezleten meghívottként jelen voltak az Ellenőrző Bizottság tagjai, illetve az Országos Horvát Önkormányzat elnöke.

A 2013. április 24-én Pécsre összehívott értekezleten megtárgyalta a Szövetség Közgyűlésének időpontját, tematikáját és helyszínét, valamint a Gasztronómiai Kulturális Horvát Nap programjait.

A 2013. május 24-i értekezlet Pag szigeti „Zavičaj” üdülőben lett megtartva. A napirendi pontoknak megfelelően az Elnökség megtárgyalta a Croaticában működő médiaközpont megalakításának feltételeit, az Országos Horvát Nap programjait, illetve a régiók nyári rendezvényeit.

Az év utolsó elnökségi ülését a Szövetség 2013. november 8-án tartotta meg Felsőszentmártonban. Az ülésen részt vettek az Ellenőrző Bizottság tagjai is. A tagok megtárgyalták és pontosították az Országos Horvát Nap programjait, elfogadták a kitüntetési javaslatokat, valamint egyetértettek a Tanac táncegyüttes felterjesztését a „Pro cultura...” kitüntetésre. Ezen kívül alaposan kielemezték a 2014. évi választásokkal kapcsolatos várható feladatadatokat, tennivalókat.

A régiójukat képviselő elnökségi tagok, illetve az Ellenőrző Bizottság elnöke minden összehívott ülésen megjelentek, amit a mindenkori jegyzőkönyv és jelenléti ív is bizonyít.

Az Elnökség egyebek között rendszeresen szót ejtett a Szövetség személyi kérdéseiről, a tagdíjbefizetésekről és az anyagi helyzetről. Értékelte a lebonyolított programokat, konkretizálta az előtte álló feladatokat. Az Elnökségi üléseken rendszeresen részt vett tanácskozási joggal az Ellenőrző Bizottság elnöke, illetve a horvát média, de szükség esetén meghívást kapott a jogi szakértő, dr. Buzál Attila is.

A Szövetség elnöke, elnökhelyettese és a regionális elnökök rendszeresen vettek részt az országsszerte zajló programokon, és anyaországi rendezvényeken.

Az **Ellenőrző Bizottság** az év során a saját ütemterve alapján ülésezett.

Tagjai rendszeresen áttekintették a Szövetség számlavezetését, könyvelését, pénzügyi elszámolásait, dokumentumait. Tapasztalataikról beszámoltak az Elnökségnek.

A Bizottság személyi összetétele:

- Standovár Mihály - elnök
- Kubatov Márton - tag
- Ronta Róbert - tag

A Szövetség pénzügyi, gazdasági feltételei

A Szövetség az előírt határidőkre pontosan elszámolt a 2013. évi pályázati pénzekkel. Ezzel jogot formálhatott ahhoz, hogy 2013 őszén újra pályázhasson a megfogalmazott munkatervi feladatok elvégzése és a működtetéshez szükséges 2014 évi anyagi támogatás érdekében.

A költségvetés bevételi oldalát az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő Egyházi és Nemzetiségi Támogatások Igazgatósága által kiírt sikeres pályázaton való részvétel, a Horvát Nagykövetség által nyújtott támogatás és a tagdíjbefizetés biztosította.

A könyvelési munkát, illetve a pályázatok kezelését a bajai BT-KONTO Könyvelőiroda végzi.

A Szövetség 2013. évi gazdálkodásáról külön pénzügyi beszámoló készült.

A Szövetség kapcsolatrendszere

A Szövetség legfontosabb stratégiai partnerének tekinti az **Országos Horvát Önkormányzatot**. Rendszeres konzultációk, párbeszéd, programok koordinálása biztosítja a jó munkakapcsolatot a két szervezet között.

Az Önkormányzat Közgyűlésének tagjai a Szövetség színeiben lettek képviselők, a 2010-es választások során. Osztrogonác József elnök a közgyűlés Oktatási Bizottságának elnöke, Markovics Józsefné az OHÖ alelnöke, Szolga József az ÖHÖ hivatalának vezetője, a hivatal dolgozója Ispánovity Éva, de a Szövetség elnökségéből a közgyűlés tagja Barics Arnold alelnök is.

A Szövetség és az Önkormányzat részarányosan közösen felügyeli a **„Croatica” Kulturális, Információs és Kiadó Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságot**, segíti annak kiadó és informatikai tevékenységét, kulturális munkáját, törekvéseit a médiaközpont végleges átszervezését, kialakítását, a Croatica Rádió és a Hrvatski glasnik tekintetében.

A **Szövetség regionális szervezetei** jó munkakapcsolatot ápolnak a helyi és a megyei horvát önkormányzatokkal. Számtalan közös rendezésű hagyományőrző program, kulturális megmozdulás, nyelvapoló tevékenység bizonyítja az összefogás eredményességét.

A Szövetség elnöke, illetve a régiók elnökei rendszeresen tájékoztatják a horvát médiát a szervezett programokról, aktuális feladatokról. A *Hrvatski glasnik* újságírói, a *Croatica rádió* és a *Magyar Rádió és a Magyar Televízió Horvát Szerkesztősége* rendszeresen megjelenik a régiókban zajló eseményeken, programokon.

A Szövetség anyaországi kapcsolatait a Magyarországon működő horvát diplomácián keresztül, illetve önállóan ápolja. Horvátország Nagykövete dr. Gordan Grlić Radan úr és munkatársai rendszeresen látogatják a Szövetség rendezvényeit, igyekeznek eljutni a legkisebb horvátok által lakott településekre. A Szövetség elnöke, vagy annak képviselője rendszeresen részt vesz a *Nagykövetség* által szervezett hivatalos eseményeken.

Pl.: Horvátország UNIO-s csatlakozásának ünnepe Budapesten, a Horvát Szábor elnökének Josip Leko úr látogatása Magyarországon, dr. Navracscics Tibor illetve Csóti György tiszteletére rendezett fogadás a Nagykövetségen.

Horvátország Pécsi Főkonzulátusa is aktívan vesz részt elsősorban a három megye Baranya, Somogy és Bács-Kiskun rendezvényein, segíti a nemzetiségi önkormányzatok és szervezetek munkáját, de Ljiljana Pancirov Főkonzul Asszony rendszeres résztvevője volt a Szövetség központi rendezvényeinek is.

Összegzés

A Szövetség nagyon komoly politikai kihívások előtt áll.

Kellő szervezettséggel, propagandatevékenységgel kell részt vennie a 2014-es parlamenti választások előkészítésében, a szavazók listájának összeállításában, a jelöltek kiválasztásában.

Ehhez hathatós segítséget kell nyújtania az Országos Horvát Önkormányzatnak.

Hasonló komolysággal és odafigyeléssel kell felkészülnie a 2014-es helyi, megyei és országos nemzetiségi önkormányzati választásokra.

Nagyobb odafigyeléssel kell összehívnia az éves közgyűlését, hogy azon minél több regisztrált tag, egyesület képviselője elmondhassa véleményét, észrevételeit, javaslatait.

Szakértőkkel együtt felül kell vizsgálnia a jelenlegi Alapszabályát, hozzá kell igazítania az új jogszabályokhoz, rendeletekhez.

Horvátországi és magyarországi média, illetve propagandaanyag segítségével nagyobb hangsúlyt kell fektetni a Szövetség munkájának, céljainak, törekvéseinek, feladatainak, sikereinek bemutatására, ismertetésére.

Személyes megkereséssel, párbeszéddel, kellő kommunikációs csatornák kihasználásával odahatni, hogy növekedjen a Szövetség tagságának száma, javuljon a tagdíjbefizetések fegyelme.

Hazai és anyaországi pályázatokon kívül figyelni az uniós pályázati lehetőségeket, élni azokkal, hogy a Szövetség gazdálkodása, pénzügyi háttere biztosabb és jobb legyen.

Az Elnökség konkrét stratégiai célok, feladatok, munkaprogramok kidolgozásával erősítse partneri kapcsolatait a regionális horvát szervezetekkel, önkormányzatokkal, más nemzetiségek civil szervezetivel.

Aktív, közügyekkel foglalkozó civil szervezetek nélkül nem beszélhetünk demokráciáról, erős civil társadalomról. A civil szervezetek a civil társadalom intézményei, a társadalom életképességének fontos mutatói, létük, munkájuk nagyban hozzájárul az adott közösségek megerősödéséhez, a közéleti aktivitás erősödéséhez, illetve a közszolgáltatások fejlesztéséhez.

A nem-kormányzati szervezetek önkéntessége, intézményültsége, függetlensége, közhasznúsága, vezetőinek profizmusa, elhivatottsága, kapcsolatépítési képessége teremtheti meg az általuk képviseltek fennmaradását, életképességét.

Ez különösen igaz a nemzetiségi civil szférára, így a Magyarországi Horvátok Szövetségére is.

Baja, 2013. december 31.

Osztrogonác József
elnök